

Ho he d'admetre. Tenc predilecció per les sèries B. Entre les sèries A hi ha films que són grans obres mestres, és inqüestionable, és així, però veure un petit film, d'aquests que n'hi havia tants, en blanc i negre, amb un pressupost baix, però amb l'empremta del talent dels seus directors, actors i guionistes, sabent que s'ha hagut de fer un esforç major per compensar la manca de pressupost, me dona més satisfacció. El cas d'*El Beso Mortal* (*Kiss Me Deadly*, 1955) és paradigmàtic. No és una gran obra mestra, no té primeres figures entre els actors, ni ho és, en aquell moment, el seu director. No intenta crear escola, ni pretén que d'ella se'n puguin fer grans articles (ja veieu, fins i tot qui en parla, d'ella, no té gaire nivell). Es tracta d'un treball, només això, fet per entretenir el públic, vessant-hi el màxim de talent possible al mínim cost.

Es diu que el rodatge d'*El Beso Mortal* no arribà a les tres setmanes. Tot un rècord de velocitat. Al capdavant, Robert Aldrich, un director que es va llaurar una filmografia sòlida i molt independent. Aldrich també produeix el film, mostra del seu compromís personal, del qual ben segur que aquest se'n gaudeix. Basat en una novel·la de Mickey Spilla-

ne, autor de *pulp-noir* de gran èxit que va començar a contar les històries del detectiu Mike Hammer cap allà el 1947, *Kiss Me Deadly* fou la sisena novel·la del cicle dedicat al rude detectiu d'entre un total de tretze. Tampoc no es tractà de la primera adaptació, ja que abans s'havia portat al cinema l'oblidada *I, The Jury* (Harry Essex, 1953). Supós que per a moltes persones Mike Hammer és sinònim del gran Stacey Keach, almenys a mi em passa, però abans que als casposos vuitanta hi irrumpés amb força aquesta versió mostatxada i amb gavardina, al bell mig dels cinquanta s'havia de donar una altra imatge, de pinxo però amb classe, i se'n va portar el paper el desconegut Ralph Meeker. Hammer representa per antonomàsia el *hard-boiled*: dur, violent, sexista, moralment ambigu, irresistible per a les dones. I Meeker dona la talla amb una actuació hieràtica que no defuig cap dels esmentats qualificatius. Tot un encert. Tornant a Aldrich, en la seva futura filmografia, no faria sinó provar que la presència de la violència física, de la seducció, d'un cert erotisme sexista i d'una moralitat ambigua són alguns dels seus segells, per la qual cosa no és d'estranyar que qualli a la perfecció aquesta adaptació i que si algú

Ralph Meeker,
El beso mortal

estava habilitat per portar la xulèria de Hammer a la gran pantalla era ell.

Hi ha moltes coses que abelleix comentar d'*El Beso Mortal*. Quant a la seva estructura narrativa és perfectament lineal. Hi ha un pròleg on es planteja una situació misteriosa la qual provocarà una indagació molt novel·lesca. El detectiu privat comença a estirar el fil per anar desenrotllant l'enredat misteri, havent de superar les diverses amenaces a la seva integritat física i, finalment, hi ha un desenvolupament, del qual, com comprendreu, no en parlarem. Menys encara en aquest film en què allò que és objecte de la investigació és quelcom tan misteriós, i perillós. És un plantejament molt clàssic, paradigmàtic del negre, i que funciona a la perfecció tant en el ritme com en l'augment progressiu de la sensació que el tafaner detectiu s'està endinsant en una trama massa gran, que el supera i que no sabem si se'n sortirà ben parat. El film, com deia, no s'allunya al més mínim d'aquesta direcció i les escenes en que Hammer no és present són gairebé inexistent.

Quant a l'espiral de la tensió, pot dir-se que és inversament proporcional a la correcta col·locació de la corbata i del pentinat de Hammer. Així, si bé als començaments aquest no perd la compostura, quan ja ha sofert diversos tràngols dels quals se n'ha sortit a dures penes, el nus de la corbata comença a afliuixar-se i els cabells es despentin, essent aquest fet paral·lel a l'augment del salvatgisme del protagonista, que arriba un punt en què comença a repartir forts tocs a tothom que se li posa a mà, no

sense lluir un somriure maliciós al seu rostre de sudoració en augment.

Si ens centrem en algunes qüestions més purament cinematogràfiques he de dir que l'arrancada del film és un dels seus millors moments. Una dona solitària corrent descalça i vestida només amb una gabardina corre esbufegant per una solitària carretera del desert. ¿Fugint de què? Els cotxes no s'aturen quan ella els fa senyes. Finalment decideix plantar-se al bell mig, arriscant la seva vida, per intentar que el proper vehicle s'aturi. ¡Quina desesperació! I l'atzar porta que aquest "proper vehicle" no sigui un altre que el de Mike Hammer, als comandaments d'un espectacular descapotable. Un bon inici. Però el pròleg no acaba aquí. El diàleg entre Hammer i la dona dins del cotxe; les misterioses explicacions que dona de les seves raons; i, el que succeeix a partir d'aquí fins que Hammer es desperta en un hospital, recuperant-se d'un (fals) accident en què gairebé perd la vida, conformen el que és una de les millors arrancades d'un film de detectius mai vista.

Un altre dels elements present en aquest film és la música jazz. En aquells anys la música jazz era quelcom excitant. Era una música que sortia dels clubs, dels xibius foscs i amarats d'alcohol i suor, d'històries d'amor i odi i feta per negres de veritat. El jazz era una música provocadora. Pareix mentida ara que sembla més, i ho dic sense ànim de polemitzar ni de ferir sensibilitats, una música domesticada i apta per a tota la família. El jazz, com el blues, és sinònim en aquesta mena de films de passions desbocades, de

grans drames urbans i de blanc i negre. Nat "King" Cole interpreta "Rather Have The Blues" quan la dona entra al cotxe de Hammer. Cançó que tornarà a aparèixer posteriorment, en aquest cas cantada per la solista d'un club on Hammer ofega les seves penes a còpia de whisky i que em permet comentar un altre aspecte: l'aparició d'actors de color. En molts films sovint ni tan sols apareixien actors negres, en un món "irreal" en què semblava que Amèrica era blanca. A *El BESO MORTAL* n'apareixen uns quants, en papers molt petits però amb diàleg: la cantant de jazz, el cambrer del club i l'entrenador de boxa.

També m'agradaria estendre'm en l'escena final, en un entorn tan singular pel cinema negre com és la casa de la platja (i la mateixa platja). Però no ho faré per motiu de no rompre la intriga de qui vulgui veure el film després de llegir l'article. Només diré que torna a ser una escena filmada amb mestria pel director i que em va fer pensar, en dos moments consecutius de l'escena final, en dos grans films que es farien un grapat d'anys després: *El Planeta De Los Simios* (*Planet Of The Apes*, Franklin Shaffner, 1968) i *En Busca Del Arca Perdida* (*Raiders Of The Lost Ark*, Steven Spielberg, 1981). ■